

Mateusz Jekiel

Wpływ słuchu muzycznego na wymowę języka obcego u polskich uczniów z zaawansowaną znajomością języka angielskiego

Streszczenie

Badania nad językiem i muzyką stanowią szeroką dziedzinę, obejmującą interdyscyplinarne prace z zakresu zarówno ewolucji języka i muzyki (Brown 2017), jak i neurolingwistyki (Patel 2008). Przez lata badania zgłębiające wzajemne oddziaływanie tych dwóch domen zidentyfikowały szereg wspólnych atrybutów, w tym cechy akustyczne i mechanizmy przetwarzania (Slevc 2012). Te związki między muzyką i mową skłaniają naukowców do badania wpływu uzdolnień muzycznych na przyswajanie języka (Brandt i in. 2012), w tym mowy języka obcego (Chobert i Besson 2013). Chociaż związek między słuchem muzycznym a percepcją mowy został szeroko zbadany (np. Marques i in. 2007; Nardo i Reiterer 2009), zależność między umiejętnościami muzycznymi a produkcją mowy w języku obcym jest wciąż młodym polem o znacznym potencjale (np. Cason i in. 2020; Coumel i in. 2019). Co więcej, sama różnorodność metod pozostawia miejsce na kolejne badania, jako że wiele badań opiera się na samodzielnie zadeklarowanej znajomości języka obcego i edukacji muzycznej czy impresjonistycznej ocenie mowy. Wciąż nie powstało zbyt wiele badań podłużnych, które mogłyby mierzyć wpływ określonych umiejętności muzycznych na poszczególne elementy wymowy języka obcego w formalnym środowisku edukacyjnym.

Aby wypełnić tę lukę badawczą, niniejszy projekt doktorski zgłębia wpływ słuchu muzycznego i doświadczenia muzycznego na przyswajanie wymowy języka obcego przez polskich uczniów języka angielskiego na poziomie zaawansowanym. W tym celu przeprowadzono podłużne badanie fonetyczne na 50 polskich studentach filologii angielskiej uczęszczających na dwusemestralny kurs akcentu brytyjskiego. Badanie wykorzystuje akustyczną analizę mowy i ocenę słuchu muzycznego, a jego wyniki zawarto w trzech artykułach omawiających wpływ słuchu muzycznego i doświadczenia muzycznego na jakość samogłosek w języku drugim (Jekiel i Malarski 2021), czas trwania i redukcję samogłosek jako czynników kształtujących rytm języka (Jekiel 2022) oraz kontury intonacyjne (Jekiel i Malarski 2023).

Artykuł 1 (Jekiel i Malarski 2021) opisuje badanie mające na celu sprawdzenie czy umiejętności muzyczne i wcześniejsze doświadczenie muzyczne mogą pomyślnie wpływać na przyswajanie samogłosek języka drugiego w formalnym środowisku edukacyjnym. Uczestnicy zostali zarejestrowani podczas czytania na głos serii jednosylabowych słów w celu pozyskania nagrań samogłosek brytyjskich przed i po dwusemestralnym treningu akcentu. Aby ocenić słuch muzyczny i doświadczenie muzyczne, uczestnicy wykonali trzy testy ze słuchu muzycznego mierzące ich percepcję tonalną, pamięć rytmiczną oraz pamięć melodyczną, a następnie wypełnili kwestionariusz dotyczący ich wcześniejszych doświadczeń muzycznych. Wyniki pokazały, że pamięć rytmiczna może być istotnym predykatorem niemal natywnej w jakości produkcji samogłosek języka drugiego przed treningiem, a lata doświadczenia muzycznego może przewidzieć dokładną produkcję samogłosek języka drugiego po treningu. Podczas gdy pamięć rytmiczna i wcześniejsze doświadczenia muzyczne mogą pozytywnie wpływać na pomyślne opanowanie samogłosek w języku obcym, początkowe umiejętności z zakresu wymowy były decydującym czynnikiem w przyswajaniu mowy języka drugiego w formalnym środowisku edukacyjnym.

Artykuł 2 (Jekiel 2022) badał wpływ słuchu muzycznego i doświadczeń muzycznych na produkcję rytmu języka drugiego przed i po dwusemestralnym treningu akcentu. Wyniki pokazały znaczną różnicę w wynikach metryk rytmu dla interwałów wokalnych, wykazując większe zróżnicowanie czasu trwania samogłosek i redukcję samogłosek w kontrolowanej mowie po treningu. Wyniki potwierdziły, że metryki rytmu mogą z powodzeniem być wykorzystywane do obserwacji postępów w przyswajaniu rytmu języka drugiego w formalnym środowisku edukacyjnym. Słaba korelacja między wynikami metryk rytmu a wynikami testu pamięci rytmicznej może sugerować potencjalny związek między słuchem muzycznym a przyswajaniem rytmu języka drugiego przez uczniów języka angielskiego na poziomie zaawansowanym.

Artykuł 3 (Jekiel i Malarski 2023) badał wpływ słuchu muzycznego i doświadczeń muzycznych na produkcję konturów intonacyjnych języka drugiego po dwusemestralnym treningu akcentu. Wyniki pokazały, że precyzyjne postrzeganie wysokości tonu może być istotnym predykatorem niemal natywnej intonacji języka drugiego po treningu. Jednocześnie nie stwierdzono, aby doświadczenie muzyczne było istotnym czynnikiem w przyswajaniu intonacji języka obcego. Mimo że wyniki testu percepcji tonów były skorelowane z bardziej poprawnym wytwarzaniem konturów intonacji języka drugiego po treningu, uczestnicy bez lepszego słuchu muzycznego lub wcześniejszego doświadczenia muzycznego również zrobili postępy, co wskazuje, że trening wymowy w formalnym środowisku

edukacyjnym może prowadzić do znacznego postępu w produkcji intonacji języka drugiego.

Podsumowując, badania przedstawione w trzech artykułach badawczych (Jekiel i Malarski 2021; Jekiel 2022; Jekiel i Malarski 2023) i podsumowane w tej rozprawie doktorskiej dostarczają nowych dowodów i oferują nową perspektywę na znaczenie słuchu i doświadczenia muzycznego w przyswajaniu wymowy języka obcego, i sugerują, że percepcja tonalna i pamięć rytmiczna mogą wpływać na przyswajanie segmentów i prozodii języka drugiego w kontekście formalnego nauczania.